

smještaja i odgovarajući standard života, pomoć pri uključivanju u društvo, pristup obrazovanju, itd.

Azilanti, izbjeglice, lica pod dodatnom zaštitom, dužni su da poštuju propise i ustavno pravni poredak CG i nisu izuzeti od odgovornosti za bilo koje prekršajno djelo (izuzev prekršaja zbog ilegalnog prelaska granice i ilegalnog boravka, ukoliko su ispunjeni određeni uslovi propisani zakonom) ili krivično djelo koje počinje na teritoriji Crne Gore.

Za više informacija u vezi azila, prava i obaveza lica koja traže azil i migranata možete se obratiti dolje navedenim institucijama i organizacijama:

Državni organi:

• Ministarstvo unutrašnjih poslova

Podgorica, Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 22,
www.mup.gov.me
Tel: +382 20 245 387

- **Direkcija za azil**

- **Sektor granične policije**

- **Prihvalitište za strance**

*statusna pitanja stranaca, nadzor granica, vođenje postupka azila, generalno organ sa najviše nadležnosti u pitaju migracija i azila

• Uprava za zbrinjavanje izbjeglica

Podgorica, Jovana Tomaševića 4
+382 20 241-071, +382 20 241-075
uzzi@uzzi.mrs.gov.me

- **Centar za azil** – Spuž, opština Danilovgrad

*vrši smještaj lica koja traže azil, kojima je priznat azil, pružanje pomoći u ostvarivanju prava na socijalnu zaštitu, zdravstvenu zaštitu, obrazovanje, humanitarnu pomoć, pravnu pomoć, rad i druga zakonom propisana prava licima koja traže azil i kojima je azil dat.

Međunarodne organizacije:

• Međunarodna organizacija za migracije (IOM)

Podgorica
Stanka Dragojevića bb
Tel: +382 20 234 332
Fax: +382 20 234 334
Email: IOMMontenegro@iom.int
www.iom.int

* pomaganje i asistencija državi u formulisanju migracione politike i učešća u dobrovoljnom povratku migranta na teritoriju države porijekla odnosno države posljednjeg prebivališta

•Visoki komesarijat UN za izbjeglice (UNHCR)

Crna Gora
Stanka Dragojevića bb, Podgorica
+382 20 447 400
Email mnepo@unhcr.org
* zaštita izbjeglica i tražilaca azila i obezbjeđivanje njihovih prava. UNHCR putem izvršnih partnera i neposredno pruža različite vidove zaštite i pomoći tražiocima azila (humanitarnu, psihološku, zdravstvenu i pravnu pomoć), sarađuje sa nadležnim organima u svim pitanjima koji su od značaja za položaj tražilaca azila i izbjeglica.

Organizacije civilnog društva

PRAVNI CENTAR PODGORICA

VII Omladinske 30, Podgorica
Tel: +382 20 227640 Fax: +382 20 227640
*pruža besplatnu pravnu pomoć, zastupa i savjetuje tražioce azila i lica koja su dobila azil u CG.

CEDEM Centar za demokratiju i ljudska prava;

Bulevar Džordža Vašingtona 51, 3/48,
Podgorica +382 20 234 114
info@cedem.me www.cedem.me
*može pružiti informacije o sistemu azila, informacije licima koja traže azil, migrantima i licima koja su dobila azil.

Materijal je pripremljen u okviru projekta "Izgradnja kapaciteta za jačanje crnogorskog sistema regulisanja azila i iregularnih migracija" uz podršku Ambasade Kraljevine u Holandije i ne odražavaju nužno stavove donatora

Da li Republika Crna Gora ima obavezu da štiti prava migranata?

Osnovni princip postupanja nadležnih organa prema svim osobama koje se nalaze na njenoj teritoriji jeste obezbjeđivanje punog poštovanja osnovnih ljudskih prava i sloboda.

Obaveza Republike Crne Gore da štiti i poštuje ljudska prava, uključujući i prava migranata, proizilazi iz činjenice da je pristupila ključnim ugovorima u oblasti ljudskih prava, prije svih, ugovorima donijetim pod okriljem Ujedinjenih nacija, kao i Savjeta Evrope. Takođe, Ustav Crne Gore proklamuje obavezu poštovanja i zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda, a nizom zakona i drugih propisa bliže uređuje način njihovog ostvarivanja i mehanizme za njihovu zaštitu.

Dodatno, pristupanje Evropskoj uniji za Crnu Goru predstavlja strateško opredjeljenje, što podrazumijeva i prihvatanje usvojenih evropskih vrijednosti i standarda, između ostalog i u pogledu postupanja prema migranti-ma.

Osobe „ne stiču“ ljudska prava zato što su državljani, radnici ili bilo kog drugog statusa, niti im ljudska prava mogu biti uskraćena zato što su stranci, migranti ili izbjeglice

O kojim kategorijama migranata najčešće govori-mo?

Kada govorimo o migracijama stranih državljana koje se trenutno odvijaju preko ili unutar teritorije Crne Gore, najčešće se govori o nekoliko kategorija migranata:

Tražilac azila je stranac ili lice bez državljanstva koje podnese zahtjev za dobijanje azila na teritoriji Crne Gore od dana podnošenja zahtjeva do donošenja konačne odluke po zahtjevu.

lice može biti tražilac azila, čak i ako je na nezakonit način ušlo/a na teritoriju CG.

Iregularni migrant je svaka osoba koja je ušla na teritoriju CG na nezakonit način kao i osoba koja je zakonito ušla u u zemlju ali nije napustila teritoriju CG nakon prestanka osnova za zakonit boravak i u roku koji joj je određen odlukom nadležnog organa.

Izbjeglica je stranac ili lice bez državljanstva koji se, zbog opravdanog straha da će biti progonjen zbog svoje rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili političkih mišljenja, ne nalazi u državi porijekla, ili stalnog boravka i nije u mogućnosti ili zbog straha ne želi da se stavi pod zaštitu te države.

Maloljetno lice bez pratnje je stranac mlađi od 18 godina života, koji je ostao bez pratnje oba roditelja ili staratelja prije ili nakon dolaska u Crnu Goru, sve dok ne bude stavljen pod starateljstvo;

Sve kategorije imaju različit položaj i sreću se sa različitim problemima u ostvarivanju svojih prava, ali je za sve njih karakteristična zajednička obaveza države da preduzme pozitivne korake kako bi olakšala njihov boravak i ostvarivanje prava.

Da li se svim kategorijama migranata garantuju ista prava?

Aдекватно postupanje podrazumijeva tretman migranata na način koji će obezbjediti u prvom redu poštovanje svih garantovanih ljudskih prava i sloboda, a potom uživanje specifičnih prava i primjenu mehanizama zaštite koji se "vezuju" za određenu kategoriju migranata, a koji proilaze iz specijalizovanih međunarodnih dokumenata i nacionalnog zakonodavstva. Bez izuzetka migranti imaju pravo na zadovoljenje urgentnih potreba - u prvom

redu, na hitnu medicinsku pomoć i zadovoljenje osnovnih životnih potreba, smještaj, pravo da budu informisani o svom statusu kao i mjerama i radnjama koje će prema njima biti preduzete. Na ovakvo postupanje obavezane su sve osobe koje stupaju u kontakt sa migrantima. Maloljetnicima bez pratnje kao posebno ranjivoj kategoriji među migrantima, postupajući organi moraju posvetiti dodatnu pažnju i posebno voditi računa o načinu na koji će se prema njima ophoditi.

Šta treba da znamo o azilu?

Postupak za odobrenje azila uređuje način na koji je međunarodna zaštita dodijeljena osobama u slučaju kada im država u kojoj žive ne može ili ne želi pružati zaštitu. Sistem azila treba da osigura da stranac neće biti udaljen ili vraćen u zemlju u kojoj bi njegov život ili sloboda bili ugroženi na temelju rase, vjerske ili nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi, zbog političkog mišljenja, te ako bi u toj zemlji mogao biti izložen mučenju, nečovječnom ponašanju, ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

Crna Gora odobrava boravak i zaštitu strancima koji imaju osnovan strah od progona ili teških oblika kršenja ljudskih prava u svojim zemljama i ispunjavaju kriterijume propisane Zakonom o azilu. Na osnovu odluke nadležnog organa, osobi može biti priznat status izbjeglice ili odobren drugi oblik zaštite - dodatna zaštita ili privremena zaštita.

Crna Gora pruža zaštitu:

U vidu izbjegličke zaštite strancima i licima bez državljanstva, kojima je život ugrožen kako zbog progona po osnovu vjere, rase, etničke pripadnosti, pripadnosti političkoj grupi ili nekoj drugoj društvenoj grupi, a koje

se nalaze na teritoriji CG, za koje je nadležni organ utvrdio da je njihov strah od progona zbog jednog od navedenih razloga osnovan i zbog toga ne žele ili ne mogu da se vrate u zemlju porijekla.

U vidu dodatne zaštite osobama koja ne ispunjavaju uslove za priznavanje statusa izbjeglice, ali koje bi u državi porijekla ili drugoj državi bile podvrgnute mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju ili bi njihov život, bezbjednost ili sloboda bili ugroženi nasiljem opštih razmjera, spoljnom agresijom, unutrašnjim sukobima, masovnim kršenjima ljudskih prava ili drugim okolnostima koje ozbiljno ugrožavaju život, bezbjednost ili slobodu.

Kao hitnu i izuzetnu mjeru, Crna Gora **pruža i privremenu zaštitu:** strancima u slučaju masovnog, iznenadnog ili očekivanog dolaska iz države u kojoj su njihov život, bezbjednost ili sloboda ugroženi nasiljem opštih razmjera, spoljnom agresijom, unutrašnjim sukobima, masovnim kršenjem ljudskih prava ili drugim okolnostima koje ozbiljno ugrožavaju život, bezbjednost ili slobodu, a zbog masovnog dolaska ne postoji mogućnost da se sprovede postupak po pojedinačnim zahtjevima za utvrđivanje statusa izbjeglice.

Koja prava imaju tražioci azila i lica kojima je priznato pravo azila?

Lica koja traže azil, kao i lica kojima je priznato pravo azila imaju određena prava i obaveze za vrijeme boravka u Republici Crnoj Gori, a koja su propisana Zakonom o azilu.

Neka od njih su: pravo na boravak i slobodu kretanja, identifikacionu ispravu, pravnu pomoć i pomoć prevodioca, slobodan pristup UNHCR i organizacijama civilnog društva, slobodu vjeroispovijesti, socijalnu zaštitu, zdravstvenu zaštitu, obezbjeđenje